

OUTOKUMMUN KAIVOSMUSEO

Outokummun kuparimalmio löydettiin vuonna 1910. Kolmea vuotta myöhemmin Outo kummun itrinteelle valmistui pieni kuparitehdas. Hapuilevan ja vaikeuksien sävyttämän alun jälkeen kaivoksen tuotanto järjestettiin uudelleen vuosina 1926–1928. Uusien laitosten eräs keskeinen osa oli Outokummun etelärinteelle sijoitettu rikastamo. Jatkuva käyttöisessä tuotantotoiminnassa rinnerikastamo oli vuoteen 1955, jonka jälkeen rikastus siirtyi kaksi kilometriä Outokummulta lounaaseen, malmion lounaspyrstölle Kerettiin.

Outokummun kaivosmuseon rikastamo-osasto avattiin vanhassa rinnerikastamossa 29.5.1997. Rikastamo-osasto jakaantuu kahteen osaan. Rikastustekninen sali muodostaa pysyvän näyttelyn ja Kuplista Kuparia -näyttely on vaihtuva näyttely. Kuplista Kuparia -näyttely on tarkoitettu myös kiertonäyttelyksi, joten sitä voivat tilata mm. museot, oppilaitokset sekä kaivosalan tuotanto- ja toimipaikat.

Rikastustekninen sali koostuu kupari- ja rikkikiisumalmien rikastuksessa käytetyistä laitteista ja koneista. Laitteista on rakennettu pienirikastusprosessi. Koska rinnerikastamon aikaista laitteistoa ei ole ollut saatavana, on prosessin koneistus koottu useilta eri kaivoksilta ympäri Suomen. Mitä kussakin prosessivaiheessa tapahtuu on selostettu kohde- kyltti -tauluilla.

Kaivosmuseon kesän 1997 vaihtuva näyttely on sijoittunut vanhaan rinnerikastamoon, entisen jauhimon puhallinosastolle. Näyttely rakentuu rinnerikastamon ja sen vaiheiden sekä rikastamisen ympärille. Pysyvästä näyttelystä poiketen Kuplista Kuparia -näyttelyn lähestymistapaa ei ole si-

dottu tiukasti pelkästään rikastustekniikkaan, vaan näyttelyssä tuodaan esille myös suomalaisen kaivostyön ja -tietämyksen kehitystä 1900-luvulla sekä Outokummun kaivosyhdyksunnan muuttumista. Näyttely on todiste siitä, että myös tekniikan ja teollisuuden alaan liittyvästä aiheesta voi kertoa hauskan eloisasti, jopa ihmisläheisesti.

Tekstien ja esineistön lisäksi Kuplista Kuparia -näyttely tarjoaa noin 120, suurimalta osaltaan ennenjulkaisematonta valokuvaa, kaksi suomalaista kaivosaiheista filminauhaa sekä rikastamon äänistä, rikastamoveteraanien haastatteluista ja ääniefekteistä editoidun tunnelmallisen äänimaailman. Tunnelmallisuutta lisää, kesäkuumalla niin miellyttävän viileän, näyttelytilan massiivinen rautabetonitekniikka. Näyttelyssä on esillä myös rinnerikastamon ja Keretin rikastamon sekä Outokummun kaivosyhdyksunnan pienoismallit.

Historiallisen asemansa mukaisesti rikastamon rooli on keskeinen vahvaa kaivoskulttuurista voimaa huokuvassa Outokummun kaivosmiljöössä. Viime vuosina Vanhan Kaivoksen alueesta on kehitetty matkailullisesti orientoitunutta kulttuuri- ja kaivosperinteen keskusta.

Kuplista Kuparia -näyttely avoinna 29.5 – 17.8. 1997 joka päivä klo 10–18. Osoite on: Vanha Kaivos, rinnerikastamo. Outokumpu.

Matti Pennanen

Kirjoittaja toimii kaivosmuseon tutkijana

